
Περιεχόμενα

<i>Αντί Προλόγου</i>	15
--------------------------------	----

Μέρος 1: Πολιτισμός και Πολιτιστικός Τουρισμός

Κεφάλαιο 1: Πολιτισμός και πολιτιστική κληρονομιά	19
--	----

Κεφάλαιο 2: Πολιτιστικός τουρισμός	23
---	----

Κεφάλαιο 3: Το περιβάλλον του θρησκευτικού τουρισμού	27
---	----

3.1. Θρησκεία και ταξίδι	27
3.2. Η γεωγραφία των θρησκειών	34
3.2.1. Μονοθεϊστικές θρησκείες	35
3.2.1.1. Ιουδαϊσμός	36
3.2.1.2. Χριστιανισμός	37
3.2.1.3. Ισλαμισμός	38
3.2.2. Άλλες θρησκείες	39
3.2.2.1. Ινδουισμός	39
3.2.2.2. Βουδισμός	41

Κεφάλαιο 4: Από τον προσκυνητή στο θρησκευτικό τουρίστα 43

4.1. Εννοιολογική προσέγγιση	43
4.2. Θρησκευτικός τουρίστας	47

Κεφάλαιο 5: Τυπολογία του θρησκευτικού τουρισμού 49

5.1. Θρησκευτικώς ενεργά κτίσματα	49
5.2. Θρησκευτικώς ανενεργά κτίσματα	51
5.3. Θρησκευτικά μνημεία ως τμήματα του φυσικού τοπίου	51
5.4. Χώροι θρησκευτικής έρευνας	53
5.5. Θρησκευτικά μουσεία	53
5.6. Εκθεσιακοί χώροι θρησκευτικών αντικειμένων	54
5.7. Θρησκευτικά σύμβολα	55
5.8. Φυσικοί πόροι με θρησκευτικότητα - ιερότητα	56
5.9. Περιοχές δράσης θρησκευτικών πρεσβάπων	56
5.10. Εκδηλώσεις με θρησκευτικές αναφορές - Θρησκευτικοί χοροί	56
5.11. Θρησκευτικά συνέδρια	59
5.12. Θρησκευτικές διαδρομές	60

Μέρος 2: Η Επιχειρηματική Διάσταση του Θρησκευτικού Τουρισμού

Κεφάλαιο 6: Η μεταφορά 65

Κεφάλαιο 7: Η διαμονή 68

Κεφάλαιο 8: Η ξενάγηση 71

Κεφάλαιο 9: Η πρακτόρευση 73

Κεφάλαιο 10: Ο επισιτισμός	76
Κεφάλαιο 11: Τα σύμβολα της ανάμνησης	79

Μέρος 3: Θρησκευτικός Τουρισμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη

Κεφάλαιο 12: Οι επιδράσεις του θρησκευτικού τουρισμού	83
12.1. Περιβαλλοντική διάσταση	83
12.2. Κοινωνικοπολιτισμική διάσταση	86
12.3. Οικονομική διάσταση	92
Κεφάλαιο 13: Θρησκευτικός τουρισμός και κίνδυνοι	94
13.1. Οι κίνδυνοι φυσικής και ανθρωπογενεύς προέλευσης	94
13.1.1. Κίνδυνοι φυσικής προέλευσης	95
13.1.2. Κίνδυνοι ανθρωπογενεύς προέλευσης	97
13.1.2.1. Ασφάλεια	98
13.1.2.2. Υγεία	99
13.1.2.3. Τρομοκρατία	99
13.1.2.4. Εχθρικοαξίες	100
13.1.2.5. Τευριζτική συμπεριφορά	101

Μέρος 4: Θρησκευτική Τουριστική Πολιτική

Κεφάλαιο 14: Η διαχείριση του θρησκευτικού τουρισμού	105
14.1. Η διαχείριση	105
14.2. Τεχνικές διαχείρισης	108
14.2.1. Οι κανονιστικές τεχνικές διαχείρισης	108
14.2.2. Οι φυσικές τεχνικές διαχείρισης	109
14.2.3. Οι οικονομικές τεχνικές διαχείρισης	113
14.2.4. Οι εκπαιδευτικές τεχνικές διαχείρισης	114

Μέρος 5: Οι Διεθνείς Φορείς του Θρησκευτικού Τουρισμού

Κεφάλαιο 15: Διακυβερνητικοί και Μη-Κυβερνητικοί Οργανισμοί 119

15.1. Οι Διεθνείς Φορείς	119
15.1.1. Οι Διακυβερνητικοί οργανισμοί	119
15.1.2. Οι Μη - Κυβερνητικοί οργανισμοί	122

Κεφάλαιο 16: Η διεθνής θεσμική προστασία 127

16.1. Ο Χάρτης της Βενετίας	127
16.2. Η Σύμβαση της UNESCO	128
16.2.1 Το θρησκευτικό - πολιτιστικό τοπίο	130
16.3. Η Χάρτα του Πολιτιστικού Τουρισμού	132
16.4. Ο Κώδικας Ηθικής στον Τουρισμό	132

Μέρος 6: Οι Εθνικοί Φορείς

Κεφάλαιο 17: Κεντρική Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση 137

17.1. Η Κεντρική Διοίκηση	137
17.1.1. Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης	137
17.1.1.1. Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	138
17.1.1.2. Η Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Α.Ε.	138
17.1.1.3. Ο Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	139
17.1.2. Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων	139
17.1.3. Υπουργείο Πολιτισμού	140
17.1.4. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών	141
17.1.4.1. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας	141
17.1.5. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων	142

17.1.6. Υπουργείο Εσωτερικών/Γενική Γραμματεία	
Δημόσιας Διοίκησης	143
17.1.6.1. Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης	144
17.2. Η Περιφερειακή Διοίκηση	145
17.3. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση	146
17.3.1. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	147
17.3.2. Η Δημοτική Αυτοδιοίκηση	148

Κεφάλαιο 18: Η εθνική θεσμική προστασία **150**

18.1. Το νομικό καθεστώς του ιερού χώρου	150
18.2. Η αναγνώριση της Τήνου ως ιεράς νήσου	151
18.3. Η αναγνώριση της Πάτμου ως ιεράς νήσου	151
18.4. Η αναγνώριση της περιοχής των Μετεώρων ως ιερού χώρου	152
18.5. Το καθεστώς του Αγίου Όρους	153
18.6. Σχολιασμός	154

Μέρος 7: Θρησκευτικές Χώροι στην Ελλάδα

Κεφάλαιο 19: Θρησκευτικά μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς **159**

19.1. Μετέωρα	160
19.2. Το Άγιον Όρος	160
19.3. Παλαιοχριστιανικά και Βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης	161
19.4. Ο αρχαιολογικός χώρος του Μυστρά	162
19.5. Οι μονές Δαφνίου, Οσίου Λουκά και η Νέα Μονή Χίου	162
19.6. Το ιστορικό κέντρο (χώρα) με τη Μονή του Αγίου Ιωάννη του "Θεολόγου" και το Σπήλαιο της Αποκάλυψης στην Πάτμο	163

Κεφάλαιο 20: Θρησκευτικά προσκυνήματα **164**

20.1. Η Παναγία της Τήνου	164
20.2. Η Παναγία Σουμελά	165

20.3. Η Εκατονταπλιανή της Πάρου.....	166
20.4. Η Μονή Αγίας Λαύρας	167
20.5. Η Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου	168
20.6. Η Παναγία της Αγιάσου Λέσβου	168
20.7. Ο Άγιος Διονύσιος Ζακύνθου	169
20.8. Ο Άγιος Σπυρίδωνας.....	169
20.9. Ο Άγιος Γεράσιμος	170

Κεφάλαιο 21: Η προοπτική του θρησκευτικού τουρισμού

στην Ελλάδα

172

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Πολιτιστικά-Θρησκευτικά μνημεία της UNESCO	175
<i>Βιβλιογραφία . . . . .</i>	245